

12.06.2020r. – Świetlica ZSG

Zainteresował Was zespół rodem z Kołobrzegu, w związku z tym dziś polska piosenka nastrojowa, poetycka

Na początek Cisza Jak Ta -, „Mała piosenka o tęsknieniu”

<https://www.youtube.com/watch?v=VmYgKtCMVUs>

1. Poezja rodowodem swoim związana jest z pieśnią. Pierwsze związki poezji i muzyki odnajdujemy już w starożytnej Grecji (ok. 900-700 p.n.e.). Wtedy też w tej najstarszej epoce heroicznej nazywano poetów po prostu „śpiewakami”, tj. „aojdami”, a ich utwory pieśnią „aojde” zarówno wtedy, gdy akompaniowali sobie na instrumencie, na lirze czy kitarze, jak i wtedy, gdy śpiewali- deklamowali bez żadnego instrumentu.

2. Początki tego nurtu w Polsce datujemy na lata 60 XX wieku, kiedy to zaczęła rozwijać się w kabaretach studenckich a szczyt popularności tego nurtu notujemy na lata 70', kiedy to prócz estrady zawodowej- pojawiła się też w ruchu amatorskim całego kraju. Gatunek ten wykonywany był w warunkach kameralnych, małych salkach, piwniczkach kabaretowych. Wywoływała w słuchaczach subtelniejsze wzruszenia. Swoją tematyką skłaniała do refleksji. Dlatego też zyskiwała sobie coraz większe grono zwolenników, i posiada ich również w czasach współczesnych. Poezja śpiewana jest gatunkiem muzycznym, w którym utwory składają się z wiersza zwykle o charakterze ballady, oraz specjalnie skomponowanej do utworu muzyki. Najczęściej są to kompozycje o głębokiej treści, często delikatnej melodii oraz skromnej aranżacji. Poezja śpiewana często mylona jest z piosenką poetycką, która jest utworem z tekstem pisany na zamówienie wykonawcy.

3. Poezja śpiewana to utwór słowno-muzyczny oparty na wierszu lub tekście poetyckim wysokiej próby, z muzyką podkreślającą jego wagę i wzmacniającą przekaz, tak jak wykonanie Marka Grechuty- „Niepewności” Adama Mickiewicza

Marek Grechuta jako student architektury na Politechnice Krakowskiej, założył z przyjaciółmi kabaret „Anawa”. Młodzi studenci zafascynowani poezją i muzyką, teksty do piosenek czerpali z wierszy Tuwima, Leśmiana, czy Mickiewicza. „Niepewność” jest jedną z najpopularniejszych piosenek w repertuarze Grechuty. By ukazać, czym, posłużył się Mickiewicz, a potem również i Grechuta, aby, utwór był rytmiczny i melodyjny należy szerzej zanalizować go pod względem językowym. Dominantą tematyczną w wierszu jest tytułowe uczucie, dylemat podmiotu lirycznego podkreślony został jeszcze powtarzającym się pytaniem: *Czy to jest przyjaźń? Czy to jest kochanie?* Budowa wiersza uwydatnia jeszcze bardziej to uczucie, a zarazem eksponuje melodyjność, śpiewność wiersza.

Czy to jest przyjaźń? czy to jest kochanie?

W interpretacji Grechuty utwór rozpoczynają dźwięki skrzypiec, wiolonczeli, grana melodia wykonywana jest techniką pizzicato (szarpiąc struny) oraz fortepianu. Artysta, wykonując utwór, zmienił kolejność zwrotek, ponadto wykorzystał między nimi partie chórków wszystkie te zabiegi zastosowane są w celu dostosowania romantycznego wiersza, do wykonywania go na scenie dla publiczności.

https://www.youtube.com/watch?v=VBDYT4wJAa4&list=RDVBDYT4wJAa4&start_radio=1

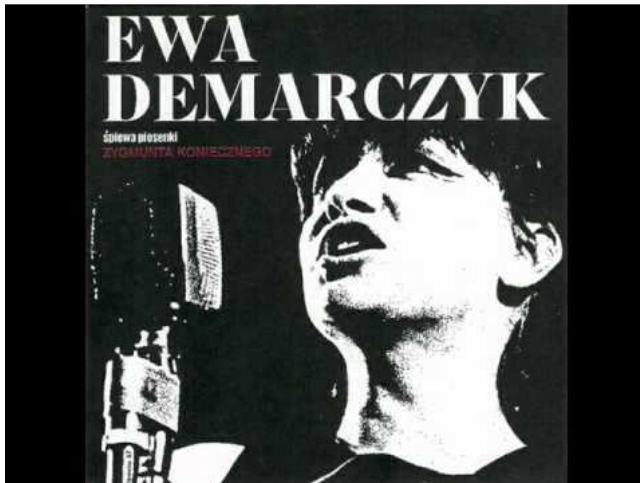
4. Nie tylko wiersze poetów epoki romantyzmu są wykonywane przez polskich artystów. Również wiersze współczesnych poetów, takich jak Mirona Białoszewskiego, czy Edwarda Stachury stały się inspiracją dla piosenkarzy. Choć Mickiewicza i Białoszewskiego dzieli ponad stulecie, i choć uważa się, że utwory romantyków są bardziej śpiewne, utwór Białoszewskiego udowadnia, że poezja lingwistyczna również daje duże możliwości interpretacyjne. Dlatego też próbę wykonania wiersza „ Karuzela z madonnami” podjęła **Ewa Demarczyk**- Czarna Madonna polskiej sceny, niedościgniona interpretatorka. W wierszu Białoszewskiego wrażenia wzrokowe, czyli migające konie, bryki, nakładają się na wrażenia muzyczne. Jest to świadomy zabieg poety, dzięki któremu chciał uzyskać rytmiczność utworu. Dominantą tematyczną jest ukazanie zmiennego, kolistego obrotu karuzeli i towarzyszących temu zjawisku doznań podmiotu mówiącego.

Wsiadajcie madonny, madonny
Do bryk sześciokonnych, ...ściokonnych!
Konie wiszą kopytami nad ziemią,
One w brykach na postoju już drzemią.
Każda bryka malowana w trzy ogniste farbki,

I trzy końskie maści, i trzy końskie maści:
od sufitu, od dębu, od marchwi.

Budowa wiersza uwypatnia zmienność i dynamikę ukazanej sytuacji. Podkreśleniu tych walorów, a ponadto wydobyciu dobrze z nimi współgrających w tekście zalet brzmieniowej warstwy wypowiedzi artystycznej służą zwłaszcza:

- Liczne powtórzenia (przywoływane zazwyczaj na zasadzie anafory): przyimków (*od, w*), spójników (*i*), zaimków (*one*), rzeczowników (*madonny*), a także skróconych części wcześniej przytoczonych wyrazów (*sześciokonnnych /... ściokonnnych*) oraz dwuwyrzowych wyrażań (*szóstka koni*);
- Instrumentacja głoskowa niektórych fragmentów – np. eksponowanie głosek *o, n* (zwłaszcza w wersach 1 – 4);
- Rozbijanie wyrazów na części świadomie przenoszone do kolejnych wersów w celu oddania zjawiska zwalniania ruchu przez karuzelę (np. *Pery/rafa/elickie, przed/mieścica*);
- Zróżnicowany (dostosowany, więc do zmiennego ruchu karuzeli) układ rymów – przede wszystkim żeńskich (np. *ziemię – drzemię*), rzadziej – męskich (np. *lin – min*).

<https://www.youtube.com/watch?v=lsr9w0XEyJM>

5. Ciska jak ta – to zespół wykonujący poezję śpiewaną, piosenkę poetycką, założony w 2003 roku w Kołobrzegu.

Zespół tworzy aranżacje muzyczne do wierszy poetów polskich dwudziestego wieku, takich jak Bolesław Leśmian, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Jonasz Kofta, Agnieszka Osiecka, Edward Stachura, jak i współczesnych poetów jak Wiesława Kwinto-Koczan, Ewelina Marciniak, Barbara Borzymowska czy Tomasz Borkowski.

Autorami tekstów są również aktualni lub byli członkowie zespołu: Michał Łangowski, Mariusz Skorupa, Mariusz Borowiec, czy Mateusz Wyziński.

Zespół w ciągu 16 lat istnienia zagrał ponad 1100 koncertów w całym kraju i wydał 13 płyt rejestrujących ponad sto utworów grupy.

6

Piosenka „ Zapach chleba”

<https://www.youtube.com/watch?v=dJjpfHRnSvk>

7. Ciekawym twórcą jest Robert Kasprzycki , który stał się rozpoznawalny po piosence „ Niebo do wynajęcia” Piosenką „Niebo do wynajęcia”, dotarł do ogromnego grona słuchaczy, zaś cały debiutancki album (Pomaton EMI 1997) był skarbnicą piosenek, z których część trafiła do śpiewników, część zaś do dziś stanowi kanon polskiej piosenki poetyckiej. W muzyce Kasprzyckiego odnaleźć można ślady wielu inspiracji: „Niebo do wynajęcia” było mieszanką flamenco, popu, jazzu, bossanowy i folka, „Światopogląd” – popisem rockowej energii, „Piosenki i Nie” – znakomitą nawiązaniem do tradycji klasycznej ballady, „Cztery” zaś połączeniem poetyckiej i rockowej wrażliwości – zresztą to właśnie wielojęzyczność i szerokie spektrum zainteresowań określają jego styl muzyczny i tworzą dla tekstów smakowitą oprawę.

Prawdziwą moc Kasprzyckiego oddają koncerty – to w kontakcie z publicznością Kasprzycki najpełniej emanuje niezwykłą charyzmą, a niespożyta energia, feeling i poczucie humoru, sprawiają, że kontakt z widzami jest zarazem natychmiastowy i długofalowy

https://www.youtube.com/watch?v=x7FFHvN84c8&list=PLNfOcBS3i59j0_VyQ5vHVPy3dNpe8nq56&index=2

8. Świetnym zespołem poezji śpiewanej jest „ Czerwony Tulipan” – zespół z sąsiedniego województwa, a dokładnie z Olsztyna. Zespół „Czerwony Tulipan” wykonuje piosenkę poetycką i kabaretową. Współpracuje z „Kabaretową Sceną 3-ki” i należy do „Krainy Łagodności”. Koncertuje w Polsce i Europie (Rosja, Niemcy, Francja, Szwecja, Austria,

Węgry, Litwa) oraz w Ameryce Północnej (USA, Kanada). Zespół brał udział w wielu programach telewizyjnych i radiowych .

Od początku działalności „Czerwony Tulipan” związany jest z Olsztynem, inicjuje koncerty, przeglądy, festiwale na terenie Warmii i Mazur. Muzycy „Czerwonego Tulipana” są autorami i wykonawcami wielu niezapomnianych piosenek, m.in.: *Jedyne co mam*, *Ja zwariuję*, czy *Stukot kół*. Szczególnie znanym utworem zespołu jest piosenka *Olsztyn kocham*

Tu- „*Jedyne co mam*”

Miałam serce dla wszystkich,
Ktoś klucz do niego wymyślił.
Co mam zrobić bez serce, jak żyć
Bez serca, jak żyć

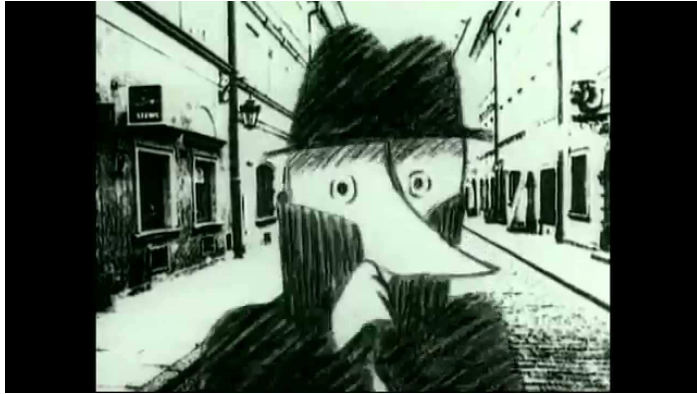
<https://www.youtube.com/watch?v=NUVsHCD-xas>

9. Zatańczmy na moście - „Czerwony Tulipan”

<https://www.youtube.com/watch?v=scg56XJOGK4>

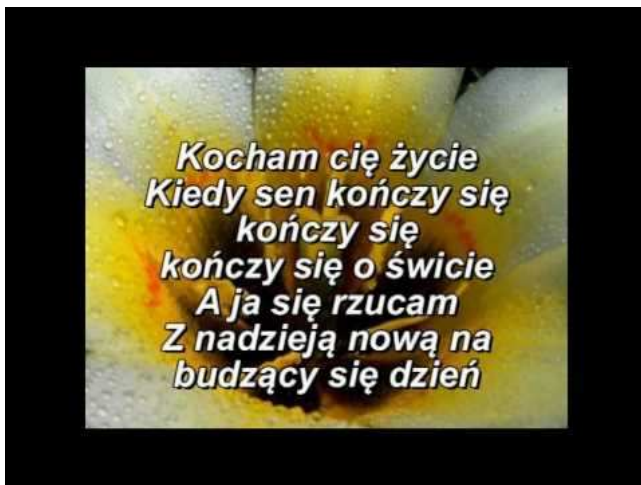
10. Z Krakowem związany jest Grzegorz Turnau . Grzegorz Turnau stworzył swój własny¹ styl muzyczny i kompozycyjny, czasami nawiązujący do muzyki jazzowej, smooth jazzowej, także do dokonań Marka Grechuty i Jana Kantego Pawluśkiewicza. Podczas większości koncertów główne miejsce wśród instrumentów zajmuje fortepian, na którym gra sam Turnau.– przypominamy utwór „*Cichosza*”

<https://www.youtube.com/watch?v=m98MBACe1xk>

11. Edyta Geppert to solistka zajmująca się piosenkami lirycznymi, nastrojowymi. Warto tutaj zaznaczyć, że Edyta Geppert jest pierwszą polską artystką, która wygrała Grand Prix Festiwalu Piosenki w Opolu trzy razy. Geppert otrzymała wyróżnienia za następujące utwory: „Jaka róża, taki cień”, „Och, życie Kocham Cię nad życie” oraz „Idź swoją drogą”. Artystka od lat wykonuje najpiękniejsze i najbardziej znane przykłady polskiej piosenki literackiej, czym zaskarbia sobie uwagę i serca kolejnych pokoleń melomanów. W 2019 roku Edyta Geppert świętowała 35-lecie działalności.

Tu w piosence duetu Młynarski – Korcz „Kocham Cię życie”

<https://www.youtube.com/watch?v=DanOCbGz8H0>

12. Oczywiście nie zapominamy o naszej białostockiej indywidualności Łucji Prus. Urodziła się w 1942 roku i mieszkała przy ulicy Jurowieckiej, gdzie jej rodzice prowadzili piekarnię. Młodość Łucji przypadła na trudne czasy powojenne. Kiedy zamknięto piekarnię rodziców, Prusowie założyli bufet obwoźny. Mama jako druga kobieta w Białymstoku zrobiła prawo jazdy i ciężarowym Jelczem, wzbudzając podziw i sensację na ulicach, rozwoziła po bazarach w okolicy bułeczki i kiełbaski. Łucja Prus współpracowała wybitnymi autorami tekstów i muzykami, między innymi z Nahornym, Jonaszem Koftą, Janem Wołkiem, Agnieszką Osiecką, zespołem Skaldowie, Jerzym Wasowskim, Wojciechem Młynarskim. Śpiewała nawet teksty Szekspira i Adama Mickiewicza. Od 2009 roku w Białymstoku corocznie odbywa się Festiwal Piosenki Literackiej „W żółtych płomieniach liści” im. Łucji Prus.

Tu piosenka „Szedł chłopiec ze swoją dziewczyną”

słowa: William Shakespeare: przekład Czesław Miłosz muzyka: Maciej Małecki

<https://www.youtube.com/watch?v=w90C1QP73p0>

13. Oczywiście nie wyczerpaliśmy tematu, ponieważ wielu jest solistów i zespołów poezji śpiewanej i piosenki poetyckiej w Polsce. Na pewno znacie bardów, wykonawców i twórców pieśni związanych z dążeniem do wolności, podejmujących wątki historyczne i społeczne. Potraficie ich wymienić? Pamiętajcie najbardziej znaczące utwory?